
 P A C O kaj J U S T E C O.

Orgaan der E°-beweging:

"Paco kaj Justeco" BRUGGE.

Voorzitter : Drs. F. ROOSE - J. & M. Sabbestraat, 12, -BRUGGE.

Advertentie: Secretariaat: ROOSE-DE KERSGIETER,
J. & M. Sabbestraat, 12, -BRUGGE.

Propaganda : Grégoire MARECHALS, Nieuwstraat, 54, ASSEBROEK.

Postrekening nr: 479170 van DE KERSGIETER H.,
J. & M. Sabbestraat, 12, -BRUGGE.Monnikeredeeen verdwenen Stad.

Die de geschiedenis van Brugge kent, heeft ook reeds gelezen of gehoord van het kleine stadje, dat opbeide met Brugge, en stierf met de verzanding van het Zwin. Het mag, voor iemand die belangstelling heeft voor onze regionale geschiedenis, zeker niet onopgemerkt blijven.

Ik verzoek in een korte schets, met als bronnen:

- 1) Het toponomisch woordenboek van K. Defflon ;
- 2) De bijdragen in Biekorf, jaargang 1896 door Van Speybrouck;
- 3) En het kleine maar interessant werkje van onzen Rijksarchivaris Dr. J. De Smet;
- 4) En ten slotte, persoonlijke opzoekingen ter plaatse,

het leven en de overblijfselen van Monnikerede levendig te maken!

I. Ligging:

We moeten eerst een klare voorstelling maken van het water-net, waardoor Brugge zeehaven was. Van uit Brugge hadden we eerst over Koolkerke naar Westkapelle, het "Oude Zwin". Vervolgens, Oostelijk ervan het "Nieuwe Zwin" over Damme, Monnikerede, Hoeke, Sluis. Maar nu bestond er Noordelijk van Damme, een verbinding tusschen het oude en het nieuwe Zwin, genaamd de Monnikerede of Leugenzwin. Het stadje nu lag op de samenloop van het Leugenzwin en het nieuwe Zwin. Vanwaar komt nu de naam? Monnikerede was in verbinding met de abdij ter Doest langs het oude Zwin van Koolkerke, over de Ieperleek en de Lissewegereek. Het was dus ongeveer de zeehaven van de abdij. Daardoor ook het wapen van Monnikerede voorstellend een monnik aan de loopplank van een voor anker liggend zeilschip!

II. Bestuur:

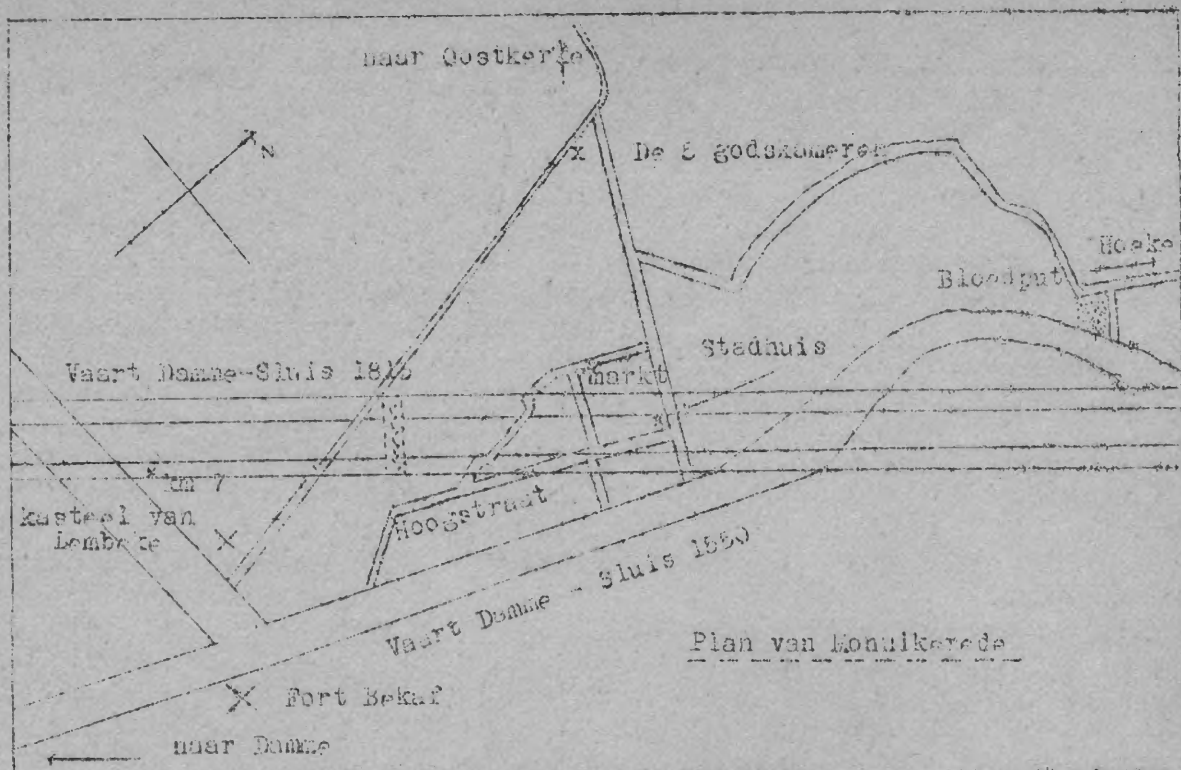
Monnikerede was in feite een gehucht van Oostkerke, maar had stadsrechten gekregen omwille van den handel en de zeevaart. Het werd bestuurd door 2 burgemeesters, 4 schepenen, 1 griffier en 1 kolfdrager. Er was een stadhuis waarvan de kelders als gevangenis dienden! In het museum van Gruuthuse berust ook een zegel van de vereenigde steden Damme, Hoeke en Monnikerede, waarop het wapen van Monnikerede afgebeeld staat.

III. Geschiedenis:

De 1^e vermelding vinden wij in een engelsche akte van 1230, nopens de kogge van Lambchinus van Munekerede. Rond 1250 kreeg het stadje zelfbestuur. Voor 1256 bestonden er reeds 3 schepenakten. De stadsrekeningen echter kwamen maar over de jaren 1394 tot 1581 en worden te Brussel opbewaard. Die vertellen ons:

In 1393 kreeg het toen nog met stroo bedekte stadhuis een "zeelle" en aan den gevel werden gerechtsteenen opgehangen. In 1462 brandde het af en werd grooter en schooner opgebouwd, dit maal met daktegels!

In 1407 werd op de markt een vleeschhalle gebouwd. Bij den opbloei van het stadje, kwam de Hoogstraat (de straat langsheen het kanaal Damme-Sluis 1550 van de markt, richting fort Bakaf - zie kaart) tot aan het water, maar door de verzanding trok het water af en moesten nieuwe straten gebaad worden naar het Zwintoe, waar dan een steeg gebouwd werd. Het haventje heeft nooit kaaimuren gehad, maar de zeeschepen werden op het drooge gezet, om dan omgeladen te worden .../...

in lichters. In 1502 werden steenen hoofden gebouwd, waarover we in de akten lezen:

"Van zekere groote menichte van steenen ghevoert thebbene up de hoofden van Muinikerede"

De verzending maakte zich meer en meer bemerkbaar. In 1550 werd een zeekanaal gegraven van Damme naar Sluis. Toen rozen echter moeilijkheden op met het bestuur van Damme, en men trok het kanaal door over het leugenzwin naar het oude Zwin voorbij Koolkerke. De vaart van Damme werd tegenover het kasteel van Lembeke afgesloten en heette nu het Verloren Rok. Daar werd ook het fort Bekaf opgericht.

Maar niets hielt het terugtrekkende water. Tezamen met Brugge en Damme verviel ook Monnikerede. Een voorbeeld daarvan is een uittreksel uit de akte:

van den pacyent vijf daghen te bewaren te Muinikerede, mits datt er geen gevangenesse en is ! Dat was 1554.

In 1594 werd Monnikerede met Damme en Hoeko vereenigd.

IV. Ekonomisch:

Monnikerede bezat het monopolie van den handel in gedroogde visch. Een akte van 1400 zegt: "De wijfs van der muinikerede moghen heerlieder visch in teelen up haren hals ghedragnen also si van euden tiden gheploeghen hebben ende dien te vercopen up de maeret ter eerster vente."

Men telde 5 ambachten:

1. De meters	3. De vleeschhouwers	5. De schoenmakers
2. De visschers	4. De schippers	6. De fruitoniers

Op het toppunt van bloei telde Monnikerede ongeveer 400 inwoners.

V. Verval en huidige toestand:

In 1675 was de markt een bijk geworden. De akten spreken voortdurend van stukken grond, waarop weleer huizen stonden. Vele straten waren reeds verdoukert.

In 1796 door de nieuwe fransche reglementeeringen, werd Monnikerede bij Oostkerke opgenomen. In 1813, toen het kanaal Brugge-Sluis gegraven werd, lezen we in het dossier der vaart:

"De beste huysen werdolven in de nieuwe vaart naar Sluis. Dat was het einde van het havenstadje."

Laten we nu eens kijken wat er van over blijft.

Men kan langs de Damsche Vaart rustig doorstappen of doortrappen tot km.7. Dan opgepast. Een beetje voorbij km.7 gaat er een smal wegje dijkaf naar de hofstede Bekaf, vroeger het neerhof van kasteel Lembeke. De huidige bezitters zijn goeie menschen, die het soort "regionale geschiedkundigen" goed kennen en die heeren of dames vrij spel laten.

